

= 302,400.000, kar pomeni, da letni pridelek sadja v Sloveniji predstavlja vrednost od 300 milijonov dinarjev. — Tako narodno premoženje je pač vredno, da mu posvetimo največjo skrb.

Najnujnejše bi bilo:

1. Umnejša oskrba sadovnjakov, ki jih že imamo. Kajti zasaditi nove sadovnjake, traja precej časa in stane precej denarja.

2. Izboljšati dosedanjí pridelek, s katerim bomo lahko konkurirali na svetovnem trgu. To je mogoče: prvo s pravilnim zatiranjem bolezní in škodljivcev, drugo s pametnim gnojenjem in obdelovanjem sadonosnikov.

Sedaj v jeseni moramo okrog sadnega drevja prekopati zemljo v obliki kolobarja. Sadno drevje črpa s svojimi tankimi koreninami dlačicami hrano vsepovsod. Zato ni priporočljivo gnojiti samo ozek pas okrog drevesa pod drevesno krono, temveč gnojiti moramo čim širji kolobar, ki naj sega vsaj še polovico preko zunanjega obsega drevesne krone.

Ako se sadjar noče odločiti, da bi svoj sadonosnik kolobarsko prekopal, ker mu je žal ruše, potem mora svoj sadonosnik dobro pobranati. Brana pa naj v isto, nasprotno smer in povprek, tako da bo vsak del sadonosnika pobranan trikrat v treh nasprotnih smereh. To je zelo važno, da se ruša razreže, omogoči pristop zraka in vlage, in zemljo oživi.

Zelo važno pa je, da zemlji vrnemo čisto hrano, ki so jo korenine vskale v sebe, odpeljale jo v listje, ki je vstvarila organsko snov in ki se je potem nagomilila v sadju. To rudniško hrano lahko vrnemo zemlji s 5 kg Nitrofoskala-Ruše, ki vsebuje: dušik, fosforo kislino, kalij in apno v razmerju 6:8:8:33. Gnojenje izvršimo ali v jeseni ali pa zgodaj spomladi.

Nadaljini ukrepi za povzdigo sadjarstva bi bili sledeči: Izpolniti sortiment in drevesničarstvo; urediti moramo vzorne nasade za razkazovanje; pouk o umnem oskrbovanju dreves; gnojenju, zatiranju škodljivcev; pouk

o spravljajanju; združna prodaja in standardizacija našega sadja, ker samo na ta način bomo lahko obdržali trajno inozemski trg.

Dobre cene sadja so najboljša spodbuda kmetovalcem. Skrbeti moramo, da se od katere bodi strani ne unese nesolidno početje v sadjarstvo in trgovino, kajti v tem trenutku smo zgubili svetovni trg. Združništvo bi na tem polju največ naredilo v obojestransko zadovoljstvo producenta in konsumenta.

*

Pokončavanje škodljivcev na sadnem drevju.

Naraščajoče nastopanje škodljivcev na našem sadnem drevju sili kmetovalca in sadjerejca k energičnim ukrepom za zatiranje in pokončavanje teh največjih sovražnikov naših sadonosnikov. Na razpolago nam je danes že cela vrsta izbornih in preizkušenih sredstev, žal pa se je baš tej panogi posvečalo s strani sadjerejcev in kmetovalcev premalo pazljivosti in vztrajnosti.

Najvažnejše sredstvo za pokončavanje škodljivcev je in ostane danes že v vseh državah vpeljani pas za lovljenje škodljivcev »Rekord«. Ti pasovi, napravljeni iz specialnega pergamentnega papirja ter že namazani z lepilom »Rekord«, kateremu je pridejano specifično sredstvo vonja, imajo lastnost, da pritegnejo nase vse vrste raznih škodljivcev našega sadnega drevja, ki potem brezizjemno obličiijo na pasu. Življenska doba pasu traja preko zime pet mesecev ter kljubuje vsem vremenskim neprilikam. Oprema drevja s pasovi se vrši preko zime, torej v času, ko ima kmetovalec za to delo največ časa na razpolago, od oktobra do konca decembra in sicer v tem času proti nevarnemu mrzlikarju.

Samica mrzlikarja leže v vršičkih sadnega drevja 200 do 300 jajčic. Na dotičnem sadnem drevesu bi torej v

spomladi do 30.000 mrzlikarjev opravilo svoje pogubonosno uničevanje. Pas za lovljenje Vam prepreči to uničevanje, ker mrzlikarja brez izjeme pritegne.

Od spomladi pa do jeseni služi pas lovljenju vseh ostalih škodljivcev, cvetoderov, raznih gosenic in sploh vseh škodljivcev, ki na pomlad prilezejo iz zemlje na drevo.

Poleg pasov za lovljenje pa je vse, kakor potrebno, da baš v zimskem času, oziroma v pozni jeseni posvetimo največ pazljivosti drevju samemu. — Sadno drevje se nahaja od pozne jeseni do zgodnje pomladi v takozvanem sočnem miru, vsled česar je mogoče uporabljati močnejša in učinkovitejša sredstva, ki ne škodujejo drevesu in ga ne ožgejo. Obrezovanje, izčiščenje gostosti, oskubljenje luščice se skorje. Slednje se mora vsekakor vršiti na ta način, da razprostrimo pod drevo rjuhe ter nato vse odpadke zažgemo. Baš cvetoder prezimuje pod skorjo, vsled česar je treba absolutno paziti, da se pri čiščenju skorje odpadki zažgejo.

O sredstvih za škropljenje sadnega drevja v zimskem času ter sploh o uporabi istih v zimskem in poletnem času spregovorimo prihodnjič. J. V.

*

Cene in sejsmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 22. novembra so pripeljali špeharji na 70 vozov 190 komadov zaklanih svinj, kmetje 36 voz krompirja, 4 čebule, 20 zelja, 14 sene, 8 otave in 2 slame. Svinjsko meso je bilo po 15 do 28 Din, špeh 17 do 20, krompir 0.75 do 1.50, čebula 2.50, zelje 0.50 do 1, seno 70 do 90, otava 70 do 85, slama 50 do 60, Pšenica 2.25, ječmen 1.75, oves 1.50, koruza 1.75 do 2 Din, ajda 1.50, ajdovo pšeno 5, proso 2.50, fižol 2.50 do 3, kokoš 30—40, piščanci 30—70, raca 40—45, gos 60—80, puran 50—110, divji zajec 20—50, domači zajec 8—40, kostanj 2.50—3 D, pečeni kostanj 6, česen 16, kislo zelje 4, repa 2, gobe 1, jabolka 2—8, hruške 8—10, suhe slive 10—12, mleko 2—3, smetana 12—14, surovo maslo 36, med 15—18.

Mariborsko sejsmsko poročilo. Na svinjski sejm dne 21. novembra 1930 se je pripeljalo

Vsak mesec

Din 13-

bo plačal vsak kdor hoče
brati zanimive spise

KARL MAYA

ki bodo za jesen in zimo
izhajali vsak mesec
en veleznimiv zvezek

po Din 13-

Naročajte

v Tiskarni sv. Cirila,
Maribor, Koreška 5

Rektor Sikuten je stopil k nesrečnežu ter ga tolažil:

»Vdajte se v to, kar se ne da odvrniti, gospod grof. Kar je mogoče, se itak dela za vas.«

Pater Sikuten je nato prosil grofa Brennerja, naj se spravi jetnika po tajnem hodniku v mesto, da ne bi ljudje leteli skupaj ter zasramovali nesrečneža.

Medtem se je grof Tatenbah zrušil, obnemogel od duševnih bolečin, na posteljo. Grajski stotnik namigne jetničarju Vamprehtu, ki je s pomočjo dveh vojakov prijel grofa in ga nesel dol po stopnicah.

Hitro so pripravili voz ter so vanj posadili grofa Tatenbaha. Oba jezuita sta sedla poleg njega. Jurij Vampreht pa je zavzel svoje mesto za njim.

Medtem se je raznesla vest o obsodbi grofa Tatenbaha po mestu. Ljudje so se začeli zbirati, da bi videli nesrečneža, veliko jih je čakalo pri spodnjih vratih Schlossberga.

Ko je grof Tatenbah zapazil te ljudi, je zaprosil:

»Ugasite vendar luč! Oh, zakaj me ni mati kot otroka v kopeli utopila, bi vsaj Tatenbahovo rodovino ne zadela taka sramota!«

Teh besed ni nikdo slišal vsled ropotanja voza, ki je drdral proti glavnemu trgu in rotovžu. Tam je že čakal na obsojenca mestni sodnik Peter Volk ter ga je v smislu danega povelja dal odvesti v določeno celico.

XXVII.

Slovo od sveta.

Žalosti se znébi
Predno dan ugasne,
Al' spomin ohrani
Na trenutke jasne.
Jenko.

Odbila je enajsta ura dopoldne. Na mestnem rotovžu v Gradcu je sedel v celici na smrt obsojenih kot najrevnejši berač, obsojen in zapisan smrti, bivši cesarski svetnik, komornik in podpredsednik deželnihi stanov, lastnik graščin Konjice, Statenberg, Podčetrtek, Trebnik, Račje, Galhofen pri Slovenjgradcu, Hebenstreit, Golič, Niederpamb ter več posestev v Šleziji, ki je mogel postaviti v nekaj dneh 5000 mož na bojno polje. Sedel je v obupu ter premišljeval svojo ža-

255 svinj, 2 ovci in 2 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari eden po 90 do 100 Din, 7—9 tednov stari 150 do 200 D, 3—4 mesece stari 250 do 350 Din, 5—7 mesecev stari 400 do 450 Din, 8—10 mesecev stari 550 do 650 Din, 1 leto stari 800 do 1200 Din, 1 kg žive teže 10 do 13 Din, 1 kg mrtve teže 14 do 15 Din. Prodalo se je 190 komadov.

NAŠA DRUŠTVA

Marenberg. Ker je nas letos zgodaj obiskal sneg, ki je napravil prav občutno škodo na sadnem drevju, si je tukajšnje Prosvetno društvo tudi zgodaj priskrbelo dovolj lepega čtiva za dolge zimske večere ter vabi mlado in staro, da pridno sega po novih knjigah, ki se dobijo vsako nedeljo po službi božji v novi mežnariji proti majhnemu odplačilu na posojlo. Kdor si hoče kaj denarja prištediti, povrhu pa se še kaj naučiti za življenje ter oplemeniti svoje srce, bo se rad odzval temu vabilu in bo, namesto da bi ob nedeljah pohajkoval ter po krčmah zapravljal denar, se rajši vsedel k dobremu prijatelju, k lepi in poučni knjigi ter iz nje črpal življenjsko modrost in zabavo. Namesto da bi šla naša dekleta na ples in potem s pokvarjenim srcem domu, so rajše nastopile na odru in v veliko veselje občinstva uprizorila igro »Dve materici«, za kar jim gre najlepša zahvala, pa tudi prošnja, da nam še večkrat postrežejo s slično zabavo.

Medvece pri Pragerskem. Dne 16. in 17. t. m. je predvajal neki mož iz Skrbne za Dravo na ročni aparat zanimiv francoski film »Mala spletakarica« in drug film iz Bosne. Soba je dala na razpolago posestnica Mima Sagan. Predstave, katere so bile lepo izvedene brez nikakega nedostanka pri aparatu, so bile obiskane v lepem številu, posebno veliko je bilo otrok. Ali ima naše kmečko ljudstvo razumevanje za takšne predstave? Ali si res želi samo šaljivih prizorov in burk, kakor to govorijo nekateri, ki ne poznajo kmečke duše? Pri nas se je pokazalo, da tudi kmečko ljudstvo ljubi resne predstave, razume njih vsebino, s pozornostjo sledi dejanju in ne obrazih se pozna njih notranje čustvo in so delovanje z duhom. V teh uricah pozabijo malo na vsakdanje skrbi in delo in se zamislijo v predstavo. Zakaj? Zato ker dostikrat predstavlja njih življenje in jim daje pravih vzgledov. Ker tukaj nimamo nikakih

koristnih društev za mladino, kjer bi se sestojali, si mnogi fantje in tudi dekleta iščejo družbe po gostilnah in celo do 12. ure ponoči, kar je gotovo nelepoto. Mladina, brigaj se bolj za izobrazbo!

Sv. Benedikt v Slov. gor. Dramatični odsek Prosvetnega društva ponovi v nedeljo dne 30. novembra, popoldne po večernicah v Društvenem domu Meškovo tridejansko igro »Na smrt obsojeni«. Obenem bo tudi proslava državnega praznika. Vabljeni ste domačini kakor tudi tujci! S polnoštevilno udeležbo hoste najlepše pokazali, da znate ceniti trud in žrtve naše idealne mladine, ki se zbira pod okriljem Prosvetnega društva.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Precej dolgo je bil v naši društveni dvorani mir. Mogoče se je že komu vrnila misel, da bo vse zaspalo. A temu ni tako! Prej je bila tombola, zadnji čas pa jesensko delo, ki nas je zadrževalo, da se nismo imeli časa pripravljati za igre; hmo pa zato v zimskem času skušali zamujeno nadomestiti. — Prihodnjo nedeljo dne 30. novembra popoldne po večernicah priredi domače Katoliško izobraževalno društvo krasno štiridejansko z moškimi vlogami: »Ljubezen zmaguje«. Posebno zadnje dejanje te igre je tako lepo in ganljivo, da si je že radi tega vredno ogledati to igro. Pridite k predstavi v velikem številu domačini kakor tudi sosedi! Na svidenje!

Št. Ilj pri Velenju. Naše Prosvetno društvo je dne 9. novembra priredilo prvo predstavo v novi dvorani. Kako veliko je bilo zanimanje za to prireditev, je pokazala obilna udeležba. Brez vsake reklame, brez plakotov je samo na enkratno prijavo v »Slov. Gospodarju« prihitela množica domačinov in sosedov. Igra »Sinovo maščevanje«, ki smo jo videli, ni lahka igra — ne zahteva na odru velikih priprav, odlikuje se pa po lepi vsebini in učinkuje vzgojno kakor le malokatera, ki gre preko desek podeželskih odrov. Želeli bi, da nam slovenski pisatelji napišejo kaj podobnih iger, da bo sčasoma med našim ljudstvom izginilo napačno mnenje, kakor da bi bili društveni odri samo za prazne burke, kakoršnih smo vajeni na gostijah. Žalibog

Družinska pradika za leto 1931

s podobo Svete družine že dobite vsepovsod. Segajte pridno po njej, ker je res nekaj pravi praktičnega. 1350

nam lepih vzgojnih iger zelo primanjkuje. Igralci so se resno potrudili, da so se uživali v svoje vloge, zato je šla igra gladko in gledalci niso štedili z odobravanjem. Pevci iz Št. Andraža pa so zapeli nekaj lepih pesmi in imeli smo tako zopet priliko občudovati vzorno izšolan pevski zbor. Kakor čujemo, se bo igra ob priliki ponovila.

Nazarje. Tukajšnje prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 30. t. m. točno ob treh popoldne v Društvenem domu Finžgarjevo dramo »Naša kri«. Igra je lepa. Vloge so v prvovrstnih rokah, vsi prijatelji prosvete uljudno vabljeni!

Podčetrtek. Tukajšnje izobraževalno društvo, dekliski odsek, je priredilo v nedeljo dne 16. novembra lepo predstavo od Silvina Sardenska »Skrivna zaroka«. Moramo reči, da so vsa dekleta lepo pogodile svoje vloge in so se lepo naučile, zlasti še, če pomislimo, da so vse zaposlene v dnevnem delu in da je malo časa za vaje. Ta dekleta pristopajo tudi mesečno k obhajilni mizi, kar je najboljša podlaga prave izobrazbe. Za Štefanovo pa pripravljajo naši vrli fantje nekaj imenitnega, na kar se že veselimo. Na svidenje! — Dne 17. t. m. smo spremili k zadnjemu počitku dobrega, mirnega krščanskega moža in farana Jožefa Sajko. Pokojni je bil dober oče in zakonski mož in je bil večletni naročnik »Slov. Gospodarja«. Naj počiva v miru! Ostalim pa naše sožalje!

Knjižec.

Koledar Kmetijske zveze v Mariboru l. 1931 ima sledečo vsebino: Koledar. Poštne pristojbine. Pristojbine in takse. Kraljeva banska uprava dravske banovine v Ljubljani. Mere. Davki. Vinogradniška pravila. Kam spada kmetijski denar. Amortizacija dolgov ali odplačilo dolgov v enakih obrokih. Kmetije, pazite, kako se zavarujete proti požaru. O zavarovanju poljedelskih delavcev. Na vsako večje posestvo mal čebelnjak. Boj sadnim zajedalcem. Kmetijski gozd. Razpredelnice, s kojimi se zamore na podlagi dolžine in srednjega premera debel določiti vsebina debel in parobkov (hlodov). Tabela za preračunavanje oralov in kvadratnih sežnjev v ha, are in kv. m. Kako se izračuna kubična mera debel ali klad. Uporaba umetnih gnojil v poljedelstvu. Brez gnoja ni pridelka. Fantovsko ogledalo. Kmet in tisk. »Naš Dome«. Kmetijsko knjigovodstvo. Prejemki in izdatki. Zapisnik delavcev in njih plače. Zapisnik plače v blagu in

lostno usodo, ki jo je sam zakrivil s svojo omahljivostjo, lahkomišelnostjo in s svojim častihlepjem. Ko je gledal nazaj v svoje življenje, si je moral priznati, da kot oče ni spolnil svojih dolžnosti, da je varal svoje tovariše in dal svojim sovražnikom vsled svoje neodločnosti orožje v roke.

Bilo je izgubljeno življenje in moral ga je obžalovati.

Ko je bil priveden na rotovž, je takoj spisal prošnjo na cesarja, v kateri je prosil, da bi se spremenila smrtna kazen v dosmrtno ječo.

Ali bo ta prošnja imela kakšen uspeh? Ko se mudi v teh mislih, zarožljajo ključi v vratih in v celico stopi Kristof Abele pl. Lilienberg, nekdanji njegov prijatelj, z njim grof Herberstein in Kellersperg, nazadnje mestni sodnik Peter Volk.

Tatenbah je povsili oči, ker ni mogel pogledati v obraz prevaranemu prijatelju.

Lilienberg je stal strog in resen pred njim kakor sodnik, ki je pripravljen, vsak hip zlomiti palico nad zločincem. Čez nekaj časa reče:

»Grof Tatenbah, nikdar ne bi bil mislil, da bom moral možu, ki sem ga v življenju spoštoval, prinesiti smrtno naznanilo. Ker pa moram izpol-

niti to žalostno dolžnost, mi je tudi treba vam sporočiti, da ni upanja na vašo pomilostitev.«

»Torej moram umreti,« zastoče nesrečnež, »ne, jaz ne morem, jaz nočem umreti! Imejte usmiljenje z menoj ter me rešite! Ali me niste takrat, ko sem vas rešil smrti, zagotovili, da morem računati na vas kot prijatelja pri vsaki priliki, zlasti v nevarnosti in stiski?«

Lilienberg zmaje z glavo ter reče:

»Nesrečnež, saj vas vendar nisem jaz obsodil, ampak postava, ki se ne da upogniti. Četudi bi pozabil na to, kako ste me prevarili, ter bi se potegnil za vas, bi to bilo zaman. Tu ne pomaga nobena prijateljeva beseda ne posredovanje, cesar je odločil in ne prekličte svoje besede. Da je prišlo tako daleč, je vaša krivda. Odločilni sta bili vaši dve pismi, ki so jih dobili pri Rudolfiju. Ako bi teh pisem ne bili pisali, bi bili danes svobodni mož.«

»Gorje meni, usoda me preganja,« vzdihne Tatenbah, »če pa že moram umreti, bi vendar prosil, naj me ne usmrtijo z mečem, marveč mi odprejo žile v kopeli.«

»Grof Tatenbah,« reče hladno in odločno Lilienberg, »vi boste, tako se glasi cesarjevo povelje, usmrčeni 1. decembra z odsekanjem glave.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memoranda, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Novoška c. 5